

RIKTLINJER FÖR DISPUTATIONER VID HUMANISTISKA FAKULTETEN

Fastställda av Humanistiska fakultetsnämnden 2013-12-10 och reviderade 2014-05-06.

1. Allmänt

1.1 Det grundläggande regelverket för disputationer och doktorsexamen återfinns i Högskoleförordningen (HF 6:33–35) samt i föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet 2014-03-27, Dnr SU FV-1.1.2-0138-14.

1.2 En doktorsavhandling ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation.¹

1.3 Tid och plats för disputation beslutas av chefen för Studentavdelningen. Beslut om tid och plats ska vara fattat innan disputationsanmälan skickas in.²

1.4 Språk för disputation och avhandlingstext regleras i den allmänna studieplanen för respektive forskarutbildningsämne och i föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet 2014-03-27, Dnr SU FV-1.1.2-0138-14.

2. Bedömning på institutionsnivå

2.1 När avhandlingsarbetet närmar sig sitt avslut ska institutionen organisera en granskning av avhandlingen. Granskningen ska leda fram till ett ställningstagande om disputation ska tillrättas.

2.2 Vid institutionen ska finnas skriftliga av institutionsstyrelsen fastställda rutiner för hur granskningsprocessen går till. Rutinerna ska även ange vilken funktion eller vilket organ som har beslutsrätt om disputation ska tillrättas eller avrättas.

---

¹ Högskoleförordning 1993:100 (HF).

² Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet 2014-03-27, Dnr SU FV-1.1.2-0138-14.

2.3 En skriftlig redogörelse för granskningen ska tillsändas doktoranden, huvudhandledaren och fakultetskansliet. Av redogörelsen ska framgå vilka rutiner som följts, beslutet som fattats med kort motivering, vilka personer som deltagit i granskningen, samt vilken funktion eller vilket organ som fattat beslut.

2.4 Doktoranden ska efter granskningen få skriftlig tydlig information om vilka eventuella kompletteringar och justeringar som måste göras före disputation.

3. Förslag till Humanistiska fakultetsnämnden

3.1 Ordförande vid disputationsakten, fakultetsopponent och betygsnämnd utses av fakultetsnämnden efter förslag från prefekten. Förslaget ska inges på fakultetens blankett i elektronisk form till registrator. Doktoranden ska underrättas om förslagens innehåll innan detta skickas till fakultetsnämnden. Av förslaget ska framgå:³

- att ingen jävssituation föreligger mellan doktoranden och opponenter samt ledamöterna i betygsnämnden
- att ingen jävssituation föreligger mellan handledarna och opponenter samt ledamöterna i betygsnämnden

3.2 Om förslaget frångår fakultetens riktlinjer för ordförande, fakultetsopponent och betygsnämnd (se p 4-6) ska detta motiveras på anvisad plats på fakultetens blankett.

3.3 Förslaget ska vara fakultetsnämnden tillhanda i så god tid att disputationen kan äga rum vid avsedd tidpunkt även om fakultetsnämnden finner det nödvändigt att återremittera förslaget. Förslaget ska därför vara nämnden tillhanda minst sex veckor före avsedd disputationsdag.

4. Ordförande

4.1 Disputationen ska ledas av en ordförande.⁴ Ordföranden har en samordnande funktion inför och under disputationsakten.

4.2 Ordförande bör vara en professor vid doktorandens institution, som i normalfallet inte har varit handledare i avhandlingsarbetet. Ordförande får inte ingå som ledamot i betygsnämnd.

---

³ Information om hur jävsregler bör tillämpas återfinns i regelboken (su.se/regelboken).

⁴ Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet.

4.3 Studentavdelningen tillställer ordföranden protokollsblankett. Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas över disputationsakten, betygsnämndens beslut och att protokollet utan dröjsmål lämnas till registrator.

5. Fakultetsopponent

5.1 Opponenten får inte komma från samma institution som respondenten.⁵

5.2 Opponenten bör inte vara emeritus.

5.3 Opponenten har rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna men inte i besluten.⁶

6. Betygsnämndens sammansättning

6.1 Enligt *Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet* ska betygsnämnden bestå av tre eller fem ledamöter. Fakultetens praxis är att betygsnämnden består av tre ledamöter. När doktorand väljer att disputerar trots avrådan ska betygsnämnden bestå av fem ledamöter. Högst en får då komma från samma institution som doktoranden.

6.2 Bägge könen ska, om inte särskilda skäl föreligger, vara representerade i betygsnämnden. Ledamöterna ska ha lägst docentkompetens eller motsvarande kompetens. Undantag kan, om särskilda skäl föreligger, beviljas för högst en (1) av ledamöterna. Sådana skäl ska anges i förslaget. Om föreslagen ledamot är emeritus ska förslaget motiveras. Betygsnämnden bör inte innehålla två ledamöter från samma institution vid ett universitet/högskola.

6.3 Den som har varit handledare får inte ingå i betygsnämnden,⁷ i övrigt gäller gängse jävsregler.⁸

6.4 Därutöver gäller:

- minst en ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet⁹
- en av ledamöterna bör vara verksam inom fakulteten¹⁰
- högst en får komma från doktorandens institution¹¹

---

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Information om hur jävsregler bör tillämpas återfinns i regelboken (su.se/regelboken).

⁹ HF.

¹⁰ Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet.

6.5 Suppleant ska utses. Suppleanten ska kunna ersätta vem som helst av de ordinarie ledamöterna.¹² Av de fyra ledamöterna ska två ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet, två bör ha sin verksamhet inom Humanistiska fakulteten vid Stockholms universitet och högst en får komma från doktorandens institution.

7. Bedömning och betygssättning

7.1 En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i och det offentliga försvaret av avhandlingen.¹³ Samtliga ledamöter av betygsnämnden ska granska och bedöma avhandlingen i dess helhet, och inte endast den del som anses beröra den enskilde ledamotens kompetensområde.

7.2 Betygsnämnden ska utse en ordförande inom sig. Opponenten och en av handledarna har rätt att närvara vid sammanträde med betygsnämnden och att delta i överläggningarna – i de fall ledamot inte begär enskild överläggning – men inte i besluten.

7.3 Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Ett oenigt beslut och ett beslut om underkännande ska alltid motiveras.¹⁴ Ledamot kan begära enskild överläggning. Om sådan begärs får endast betygsnämndens ledamöter vara närvarande vid överläggningen.

7.4 Om ledamot av betygsnämnden överväger att yrka på ett underkännande av avhandlingen, ska hon/han omgående meddela ordföranden, dock senast en vecka före disputationen. Respondenten ska tillsammans med ordföranden och huvudhandledaren då besluta om avhandlingen ska dras tillbaka eller inte.

7.5 Ordföranden har ett ansvar att senast en vecka före disputationen kontrollera med betygsnämnden att inga hinder för disputation uppkommit. Om ledamot av betygsnämnden överväger att yrka på ett underkännande av avhandlingen ska respondenten tillsammans med ordföranden och huvudhandledaren besluta om avhandlingen ska dras tillbaka eller inte.

8. Framställning och distribuering av avhandling

8.1 I *Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet* regleras hur avhandlingen ska framställas och spridas samt hur tillkännagivande av disputation ska ske.

---

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

8.2 För mer detaljerad information hänvisas till Studentavdelningens webbsidor om disputationsprocessen.

9. Ersättning för kostnader

9.1 Fakulteten betalar ut ett bidrag till institutionen efter att protokollet från disputationen inkommit till Humanistiska fakultetskansliet. En förutsättning för att ersättning ska utgå är att institutionen tillstyrkt att avhandlingen får läggas fram och att den har blivit godkänd. Doktorand som efter skriftlig avrådan får sin avhandling underkänd måste stå för kostnader för framställning av avhandling själv.

9.2 Institutionen täcker kostnaden i samband med framställning och mångfaldigande av avhandlingen för den del av upplagan som följer av fakultetsnämndens beslut om minsta upplaga, *Lagen om pliktexemplar* och prefektens beslut om antal ytterligare exemplar till institutionen.

9.3 Opponenten erhåller ett arvode samt ersättning för eventuella rese- och boendekostnader. Ledamot av betygsnämnd erhåller inte arvode utan enbart ersättning för eventuella rese- och boendekostnader. Institutionen svarar för att ersättning utbetalas till opponent och, i förekommande fall, till ledamöter av betygsnämnd.

10. Övrigt

10.1 Om utsedd opponent får förhinder ska, om tiden medger detta, ny opponent utses. Om ett akut förhinder uppstår i samband med disputationstillfället kan disputationen genomföras via någon typ av videokonferens eller genom att någon av de ordinarie ledamöterna i betygsnämnden utses till opponent, i vilket fall betygsnämnden kompletteras med suppleanten. Är inget av dessa alternativ möjliga skjuts disputationen upp till ett senare tillfälle.¹⁵

10.2 Om någon av betygsnämndens ledamöter inte är på plats vid den fastställda tidpunkten för disputationen, inträder suppleanten som ledamot.

---

¹⁵ Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet.